

Kort interlingua-grammatik og ordliste

Et hurtigt overblik over interlinguas grammatik samt en interlingua-dansk ordliste med cirka 400 grundord.

ARTIKLER

Den bestemte artikel er *le* i alle tilfælde, uden forskel i køn og tal. Med de foranstående forholdsord (præpositioner) *de* og *a* bliver den til *del* og *al*.

Den ubestemte artikel er *un*, også uden forskel i køn: *le matre, le patre, le infantes, un femina, un homine, un animal* (= moderen, faderen, børnene, en dame, et menneske, et dyr).

NAVNEORD

Navneordenes flertal ender på *-s* eller, efter konsonanter, *-es*. Et *-c* til slut i ental bliver til *-ch* i flertal: *Le lingua – le linguas, un nation – multe nationes, un artichoc – duo artichoches* (= sproget – sprogene, en nation – mange nationer, en artiskok – to artiskokker).

TILLÆGSORD

Tillægsordet er uforanderligt. Dets form angiver ikke overensstemmelse med det navneord eller stedord, det lægger sig til. Dets position er efter eller før det navneord, hvortil det hører: *un bon femina, un bon homine, le bon infantes, le belle flor, belle flores, un idea interessante, interessante ideas* (= en god kvinde, et godt menneske, de gode børn, den smukke blomst, smukke blomster, en interessant ide, interessante ideer).

BIORD

Biord afledes af tillægsord ved at tilføje *-mente* eller (efter et *-c* i slutningen af tillægsordet) *-amente*: *Un recente edition – recentemente editate. Un impossibilitate physic – physicamente impossibile* (=

en nylig udgave – nyligt udgivet. En fysisk umulighed – fysisk umuligt).

GRADBØJNING

Anden grad (komparativ) af tillægs- og biord udtrykkes med *plus*, tredje grad (superlativ) med *le plus*.

Formindskelsesgrader udtrykkes med *minus* og *le minus*. *Forte – plus forte – le plus forte. Ille es su amico le plus interessante. London es un del plus grande citates del mundo. Le aquila vola plus velocemente que le anate. Un kilometro es minus longe que un millia* (= Stærk – stærkere – stærkest. Han er hans/hendes mest interessante ven. London er en af de største byer i verden. Ørnen flyver hurtigere end anden. En kilometer er mindre lang end en mil).

UDSAGNSORD

Udsagnsordet har kun syv forskellige former, alle med faste endelser:

navneform/ infinitiv	-r
nutid/præsens, bydeform	-
datid/imperfektum	-va
fremtid/futurum	-ra
fortids fremtid/conditionalis	-rea
lang till./præsens participium	-(e)nte
kort till./perfektum participium	-te

(at tale)	(at se)	(at høre)
parlar	vider	audir
parla	vide	audi
parlava	videva	audiva
parlara	videra	audira
parlarea	viderea	audirea
parlante	vidente	audiente
parlate	vidite	audite

Ligesom på dansk er hver bøjningsform af et udsagnsord ens for alle personer og i en- og flertal. Og ligesom på dansk kan det personlige stedord ikke udelades, undtagen i bydeform og i visse upersonlige udtryk.

Alle udsagnsord på *-ar* og *-ir* bøjes som i tabellen. Også udsagnsordene på *-er* med deres korte tillægsform på *-ite* bøjes således, men udsagnsordene *esser*, *haber*, *vader* har en forenklet nutidsform: *es*, *ha*, *va* og nogle udsagnsord på *-er* har en lang tillægsform på *-iente* ligesom udsagnsordene på *-ir*. Endelsen i fremtid og fortids fremtid er betonet, f. eks: *parlara*, *videra*, *audirea* (vil tale, vil se, ville høre).

Førnutid og førdatid (perfektum og pluskvamperfektum) dannes med hjælpeudsagnsordet *haber* og kort tillægsform (*io ha parlate*, *illes haveva vidite* – jeg har talt, de havde set).

Fremtid kan også dannes med *vader* plus navneformen (*nos va vider* – vi vil se). Der findes ingen konjunktiv eller subjunktiv. Den eneste undtagelse er udsagnsordet *esser* med formen *sia* (= lad der være), som også er bydeform.

UDTALE

Udtalen er generelt set "klassisk" (som på spansk, italiensk, moderne tysk; *c* foran *e*, *i*, *y* udtales som *s* eller *ts*, i alle andre tilfælde som *k*; *th* som *t*; *ph* som *f*; o. s. v.). Trykket er 'naturligt'. Hyppigst falder det på vokalen før den sidste konsonant.

Interlingua-dansk ordliste

a ad, til, på, ved
ab fra, siden
accender tænde
adjutar hjælpe
ager handle, virke
al = a le
alicubi et eller andet sted
alcun, alicun en eller anden, nogen, noget, nogle
alique noget
alora så
alte høj
altere anden
amar elske, kunne lide
ambe begge
an (indleder spørgsmål)
ancora endnu
anno år
anque også
ante foran, før
antea tidligere, før
aperir åbne
apparer dukke op, komme frem, udkomme
appellar kalde (på)
appertiner tilhøre
apprender lære
apud ved, nær, hos
arder brænde
ascoltar høre (på), lytte
assatis nok, temmelig
assecurar forsikre
assj således, så
attender vente (på)
attinger (at) nå
attraher tiltrække

audir høre
augmentar forøge
avante foran, før

B

basse lav, nede
bastante nok, tilstrække-
 lig(t)
batter slå
belle smuk
ben godt, OK
ben que selv om, skønt
besonio behov
biber drikke
bon god
breve kort (tillægsord)

C

cader falde
calide varm
cambiar (at) bytte, skifte
camera værelse
campo mark, land
capace duelig
capite hoved
car 1 kær **2** dyr (tillægsord)
casa hus; **a casa** hjem(ad);
in casa hjemme
caso tilfælde
cata hver enkelt
causa grund, årsag; **a causa de** på grund af
celar gemme, skjule
cento hundrede
cercar søge, lede efter
certe vis, bestemt
cinque fem

citare by
clauder lukke
cognoscer kende, vide
comenciar begynde
como (lige) som
comprar købe
comprender forstå
con med
continer indeholde
convenir passe (til)
coperir dække (over)
corde hjerte
corpore krop
cosa ting
creder (at) tro, antage
crescer vokse (op)
cuje hvis
curre løbe
curte kort (tillægsord)

D

dar give
de fra, af
deber skulle, måtte
dece ti
del = de le
deman i morgen
demandar spørge
depost siden, efter
derecto gebyr, afgift, rettighed
desde siden, efter
detra bag(ved)
devenir blive (til)
dicer sige
die dag
difficile svær
disparer forsvinde

dolor smerte
dono foræring, gave
dubita tvivl
ducer lede, føre
dum = durante que
dunque altså, derfor
duo to
durante que medens

E
e og
effortiar se anstrenge sig
era = esseva
es er
esque = an
esser være
esseva var
estate sommer
estranie mærkværdig
estranier fremmed, uden-
landsk
etate alder
etiam også
ex ud fra/af
exprimer udtrykke
extra ud over, uden for

F
facer gøre, lave
facie ansigt
facile let, nem
facto faktum
felice lykkelig
femina kvinde
fin slutning; **a fin de** for
at; **a fin que** så at; **al fin**
til slut/sidst; **in fin** kort
sagt, endelig
finir slutte
folio ark, blad

foras, foris ud over; ude
forsan måske
forte stærk
fortiar tvinge
frigide kold
fundar grundlægge
fundo bund

G
ganiar tjene, vinde
gauder nyde, glæde sig
gaudio (en) glæde
grande stor
grate taknemmelig

H
ha har
haber have
heri i går
hiberno vinter
hic her
hodie i dag
homine menneske
hora time

I
ibi dér
il der
il ha der er
illa hun
illac dér
illas de (hunkøn)
ille han; hin
illes de (hankøn)
illo den, det
illos de (intetkøn)
imprimer trykke
in i
incontrar mødes
infra nedenunder

inseniar undervise
insimul sammen
integre hel
inter mellem
interim, intertanto imid-
lertid, i mellemtiden
intra i løbet af, inden for
inviar sende
io jeg
ipse selv
iste denne, dette ...
isto denne, dette

J
ja allerede
jacer ligge
jam allerede
jammais nogensinde
jectar kaste
junger forbinde, forene
juvene ung
juxta ved siden af

L
la hende
large bred
las dem (hunkøn)
lassar (at) lade
latere side
le (bestemt artikel); ham
leger læse
les dem (hankøn)
levar løfte, hæve
leve venstre
libere fri
libro bog
lingua sprog; tunge
littera 1 brev **2** bogstav
lo den, det
lo que hvad, ...

loco sted
lontan fjern, langt væk
lor deres
los dem (intetkøn)
lumine (et) lys

M
ma men
mal dårlig
malgrado (på) trods (af)
mancar mangle
mangiar (at) spise
mano hånd
matino morgen
me mig
medie halv
melio bedre (biord)
melior bedre (tillægsord)
mense måned
mesme samme, selv
mesmo endog; **mesmo si**
selv om
mi min, mit, mine
minor mindre
minus færre; **a minus**
que med mindre; **al**
minus mindst, i det
mindste
mitter stille, anbringe
moneta penge
monstrar vise
morir dø
multe mange
multo meget
mundo verden

N
nam for, thi
nascer fødes
nemo ingen

nette ren
ni hverken, eller
nihil ingenting
nimie for mange ...
nimis (alt) for ...
no nej
nocte nat
nomine navn
non ikke
nos vi, os
nostre vores
nove ny
de novo igen, på ny
nove(m) ni
nulle ingen
nunc nu
nunquam aldrig

O
o enten, eller
oblidar glemme
obra værk
obtener opnå, få
octo otte
oculo øje
omne al
on man
ora nu

P
pagar betale
pajs land
parer dukke op, synes
parlar (at) tale
parola ord
parve lille
passato fortid
pauc få, kun lidt (tillægs-
ord)
paucio kun lidt, lidet (bi-

ord)
paupere fattig, stakkels
pede fod
pena besvær; **a pena**
næppe
pensar tænke
per gennem, af
periculo (en) fare
pertiner tilhøre
placer 1 behage **2** fornø-
jelse
plen fuld
plure adskillige, flere
plus mere, flere; **plus al**
plus højst; **de plus** des-
uden, endvidere; **in**
plus flere, mere, yderli-
gere
poc få, kun lidt (tillægs-
ord)
poco kun lidt, lidet (bi-
ord)
poner anbringe, sætte,
stille, lægge
populo (et) folk
portar bære
post bag, efter
postea bagefter, derpå
poter kunne
povre fattig, stakkels
prender tage
presso nær, ved
presto straks
prime første
pro for
probar (at) prøve
proponer foreslå
proprie egen
proque 1 hvorfor **2** fordi

Q

qual hvilken, hvilket, hvilke
qualque nogle
quando når, hvornår
quante hvor meget / mange
quanto så mange som, hvor meget
quanto a hvad angår .....
quasi næsten
quatro fire
que **1** end **2** hvad **3** som, der **4** at
qui **1** som, der **2** hvem

R

ration **1** grund **2** ret
re om, angående
reciper modtage
regatiar takke
reguardar se på, betragte
remaner forblive
responder svare
restar blive tilbage/til overs, forblive
retro **1** tilbage **2** for .... siden

S

salutar hilse
salvo undtagen, på nær
san rask
saper kende, vide
satis **1** nok **2** temmelig
scriber skrive
se sig
secunde anden, andet
secundo ifølge
secur sikker

sed men
seder sidde
semper, sempre altid
septe syv
septimana uge
sequer (at) følge
sera = essera
sex seks
si **1** ja **2** hvis **3** så
sia lad der være
sin uden
sol **1** alene, ene **2** sol
son er (tilladt ekstra flertalsform)
sortir gå/komme ud
sovente ofte
star stå
su hans, hendes, dens, dets, sin, sit, sine
sub under
subite pludselig (tillægsord)
subito pludselig (biord)
super på, (oven)over
supponer antage
supra ovenover, over

T

tacer tie
tal sådan
tamen dog
tante så mange/meget (tillægsord)
tanto så (meget) (biord);
in tanto que for så vidt som
tarde sen
te dig
tempore **1** tid **2** vejr
tener holde

timer frygte
tosto snart; **plus tosto** hellere, snarere
tote al, hel; hver (tillægsord)
totevia dog
toto alt
tractar **1** handle om **2** behandle
traducer oversætte
traher trække
trans hen over, gennem
travalio (et) arbejde
tres tre
troppo for, for mange
trovar finde
tu du; din, dit, dine
tunc = alora

U

ubi hvor
ubique overalt
ulle nogen, en eller anden
ultime sidste
ultra ud over, foruden; længere, videre; hinsides
un en, et
unquam nogensinde
usque indtil
utile brugbar, nyttig

V

va går
vader gå
varie forskellige
venir komme
ver sand
verso hen imod
vetere, vetule gammel

via **1** væk **2** vej
vice gang; **a vices** til tider
vider se
vista syn
viver leve
voler ville, ønske
vos **1** I, De **2** jer, Dem
vostre jeres, Deres

Dansk Interlingua Union

Kirkeholmen 10, DK-2630 Taastrup, Danmark
e-post: info@interlingua.dk – Internet: www.interlingua.dk

Interlingua – kommunikation uden grænser
Interlingua – communication sin frontieras

Dansk Interlingua Union (stiftet 7. november 1960) er Nordens ældste interlingua-organisation og dansk repræsentant for *Union Mundial pro Interlingua* (UMI), som har nationale organisationer og medlemmer på fem kontinenter. Kendte navne støtter UMI og arbejdet med interlingua som *associatos distingueite*, bl.a. James M. Buchanan, USA, Nobelpris-modtager i økonomisk videnskab i 1986.

© 2005 Dansk Interlingua Union / Union Danese pro Interlingua